

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Γραφείου Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων Πρεσβείας Μόσχας

15 Σεπτεμβρίου - 1 Οκτωβρίου 2017

Επιμέλεια: Χριστίνα Στεφανίδου, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Αδαμάντιος Καρυτιανός, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

4 Leontievsky Pereulok, 125009, Μόσχα, Ρωσική Ομοσπονδία
Τηλ.: +7 495 539 2970, Fax: +7 495 539 2974, E-mail: ecocom-moscow@mfa.gr

Βασικά οικονομικά μεγέθη

Συναλλαγματική ισοτιμία € / ₺

1 Ευρώ = 68 Ρούβλια (15.09.2017)

ΑΕΠ

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικής Ανάπτυξης, το ρωσικό ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 1,7% στο α΄ οκτάμηνο του 2017, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2016. Το ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 2,3% τον Αύγουστο τ.έ., από 1,8% τον Ιούλιο τ.έ., κυρίως χάρις στις επιδόσεις του αγροτικού και του βιομηχανικού τομέα. Το υπουργείο προβλέπει μεγέθυνση 2,1% στο σύνολο του 2017, 2,1% το 2018, 2,2% το 2019 και 2,3% το 2020. [RIA]

Επιτόκια δανεισμού

Η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας προχώρησε σε μείωση του βασικού επιτοκίου από το 9% στο 8,5% στις 15/9, αφήνοντας ανοικτό το ενδεχόμενο περαιτέρω μειώσεων (κατά 25 ή 50 μονάδες βάσεις) εντός του επόμενου εξαμήνου, λαμβανομένων υπ' όψιν των ενδείξεων του πληθωρισμού (3,3% τον Αύγουστο τ.έ.). Αναλυτές της εδώ αγοράς εκτιμούν ότι επόμενες πιθανές ημερομηνίες νέων μειώσεων είναι η 27η Οκτωβρίου και η 15η Δεκεμβρίου τ.έ.. Το βασικό επιτόκιο ήταν 10% στις αρχές του 2017 και το 8,5% είναι το χαμηλότερο από τα τέλη του 2014. [Reuters, TASS]

Εξωτερικός Τομέας

Σχέσεις Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης - Κίνας

Η κα Veronika Nikishina, μέλος του Συμβουλίου της Ευρασιατικής Οικονομικής Επιτροπής (και φέρουσα τον τίτλο της Υπουργού Εμπορίου), και ο κ. Zhong Shan, Υπουργός Εμπορίου της Κίνας, υπέγραψαν κοινή δήλωση αναφορικά με την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για τη

σύναψη οικονομικής-εμπορικής συμφωνίας μεταξύ Κίνας και Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης (ΕΟΕ). Η δήλωση υπεγράφη την 1/10 τ.έ. στη Hangzhou της Κίνας, μετά από την ολοκλήρωση του 5^{ου} γύρου σχετικών

συνομιλιών μεταξύ των δύο πλευρών (26-30/9). Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών επιλύθηκαν αρκετά εκκρεμή τεχνικά ζητήματα. Η επιτευχθείσα πρόοδος θα παρουσιαστεί στους ηγέτες της Λ.Δ. Κίνας και των πέντε κρατών της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης (Ρωσία, Λευκορωσία, Αρμενία, Κιργιζία, Καζακιστάν), η συγκατάθεση των οποίων απαιτείται για την υπογραφή της διμερούς συμφωνίας. Οι διαπραγματεύσεις έχουν εντατικοποιηθεί από τις 08.05.2015, σε συνέχεια απόφασης του Ανώτατου Ευρασιατικού Οικονομικού Συμβουλίου. Τον Μάιο του 2016, Κίνα και ΕΟΕ υιοθέτησαν κοινή δήλωση για τη μετάβαση στο στάδιο της κατάρτισης της συμφωνίας, που οδήγησε στις τεχνικές συζητήσεις εμπειρογνομητών των δύο πλευρών. [TASS]

Ανταγωνιστικότητα

Η Ρωσία κατέλαβε την 38^η θέση της κατάταξης "Global Competitiveness Report 2017-2018" του "World Economic Forum", μεταξύ 137 οικονομιών. Πέρυσι η χώρα είχε καταλάβει την 43^η, ενώ το 2012 βρισκόταν στην 67^η θέση. Όσον αφορά τους επιμέρους αξιολογούμενους τομείς, οι καλύτερες ρωσικές επιδόσεις σημειώθηκαν στις θεματικές ενότητες «μέγεθος αγοράς» (6^η), «υποδομές» (35^η), «αποδοτικότητα αγοράς εργασίας» (60^η), «υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση» (54^η), «μακροοικονομικό περιβάλλον» (53^η), «ανώτερη / ανώτατη εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση» (32^η), «επίπεδο τεχνολογίας» (57^η) και «δυνατότητες καινοτομίας» (49^η). Οι χαμηλότερες επιδόσεις σημειώθηκαν στις ενότητες «ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων» (71^η), «αποδοτικότητα αγοράς αγαθών και υπηρεσιών» (80^η), «δημόσιοι θεσμοί» (83^η) και «ανάπτυξη χρηματοοικονομικής αγοράς» (107^η). Ως σημεία επιδεχόμενα βελτιώσεις χαρακτηρίζονται στην

έκθεση η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ο τραπεζικός κλάδος, η συνεχιζόμενη εξάρτηση από τις εξαγωγές ορυκτών καυσίμων, τα (ελλιπή) δικαιώματα ιδιοκτησίας, η (μειωμένη) δικαστική ανεξαρτησία και η διαφθορά. Παράλληλα, σημειώνεται ότι υλοποιούμενα μέτρα όπως η αύξηση του κατώτατου μισθού και η αναβάθμιση της προστασίας των μη μόνιμων εργαζομένων μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση της αγοραστικής δύναμης στο εσωτερικό, μετά από μια περίοδο υποχώρησης της εσωτερικής ζήτησης λόγω πληθωρισμού και συναλλαγματικής ισοτιμίας. [RIA]

Εισαγωγές τουρκικής ντομάτας

Μετά από την ολοκλήρωση συνομιλιών μεταξύ των Προέδρων Τουρκίας και Ρωσίας στην Άγκυρα, ο Τούρκος Υπουργός Οικονομίας, Nihat Zeybekci, δήλωσε (28/9) ότι η Ρωσία αναμένεται να άρει την απαγόρευση εισαγωγής ντοματών από τη χώρα του τις επόμενες ημέρες. Στα μέσα Σεπτεμβρίου τ.έ. ο Ρώσος Υπουργός Γεωργίας, Alexander Tkachev, είχε δηλώσει ότι οι εισαγωγές ντομάτας από την Τουρκία είναι πιθανό να επιτραπούν τον χειμώνα, όταν η εγχώρια παραγωγή δεν θα επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς. Η απαγόρευση επιβλήθηκε το 2015, μετά από την κατάρριψη ρωσικού πολεμικού αεροσκάφους από την Τουρκία κοντά στα σύνορα με τη Συρία. [Reuters]

Ειδήσεις εσωτερικής αγοράς

Προϋπολογισμός

Στις 18 τ.μ. η Κυβέρνηση ενέκρινε το Σχέδιο του Προϋπολογισμού της Ρωσικής Ομοσπονδίας για τα έτη 2018-2020. Το σχέδιο του Προϋπολογισμού υπεβλήθη στην Κρατική Δούμα στις 29/9 τ.έ..

Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του Υπουργού Οικονομικών, Anton Siluanov, έμφαση στο σκέλος των δαπανών θα δοθεί στους πυλώνες τις κοινωνικής πολιτικής (36,4%), της άμυνας-ασφάλειας (29%) και των δημοσίων επενδύσεων (14,7%). Μαζί με το σχέδιο του Προϋπολογισμού η Κυβέρνηση ενέκρινε τις μακροοικονομικές προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2018-2020. Μετά από την ολοκλήρωση της κυβερνητικής συνεδρίασης, ο Πρωθυπουργός, Dmitry Medvedev, δήλωσε ότι για την κατάρτιση του Προϋπολογισμού ελήφθησαν υπ' όψιν δύο βασικές προτεραιότητες: η εκπλήρωση των κοινωνικών υποχρεώσεων του κράτους απέναντι στους πολίτες και η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, για το 2018 προβλέπεται δημοσιονομικό έλλειμμα αξίας 1,33 τρισ. Ρουβλίων (€ 19,24 δισ.), ως

αποτέλεσμα δημοσίων εσόδων αξίας 15,18 τρισ. Ρουβλίων (€ 219,6 δισ.) και δημοσίων δαπανών αξίας 16,51 τρισ. Ρουβλίων (€ 238,7 δισ.). Για το 2019 και το 2020 προβλέπονται ελλείμματα αξίας 867,01 δισ. Ρουβλίων (έσοδα 15,55 τρισ. και δαπάνες 16,42 τρισ. Ρουβλίων) και 960,32 δισ. Ρουβλίων (έσοδα 16,28 τρισ. και δαπάνες 17,24 τρισ. Ρουβλίων) αντίστοιχα. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το έλλειμμα θα ανέλθει στο 1,4% το 2018 και στο 0,8% - 0,9% το 2019.

Το Υπ. Οικονομικών προσδοκά ετήσια έσοδα ύψους 400 δισ. Ρουβλίων από μερίσματα κρατικών επιχειρήσεων και δεν έχει συμπεριλάβει στον σχεδιασμό του σημαντικές ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων αυτής της κατηγορίας. Όπως διευκρίνισε ο Υπ. Οικονομικής Ανάπτυξης, Maxim Oreshkin, αυτό δε σημαίνει απαραίτητα ότι αποκλείονται εξελίξεις στο συγκεκριμένο μέτωπο, καθώς η κυβέρνηση – με δεδομένο τον προσανατολισμό της στη μείωση της κρατικής παρουσίας στην οικονομία – συνεχίζει να εργάζεται για την προώθηση συγκεκριμένων συναλλαγών και πολλά θα εξαρτηθούν από τις γενικότερες συνθήκες της αγοράς.

Κατάσταση ρωσικής οικονομίας: συνάντηση Προέδρου με αρμόδιους υπουργούς

Η κατάσταση της οικονομίας απασχόλησε σύσκεψη του Προέδρου της Ρωσίας, Β. Πούτιν, με τους αρμόδιους υπουργούς Οικονομικής Ανάπτυξης, Maksim Oreshkin, και Βιομηχανίας & Εμπορίου, Denis Manturov, στις 23/9. Ο Πρόεδρος Πούτιν δήλωσε ότι η οικονομία έχει φτάσει σε ένα επίπεδο μάλλον διατηρήσιμης μεγέθυνσης και ότι προέχουν η υποστήριξη αυτής της θετικής τροχιάς και η λήψη μέτρων για την επίτευξη ρυθμού μεγέθυνσης ταχύτερου από τον διεθνή μέσο όρο στα τέλη του 2020. Ο M. Oreshkin υπογράμμισε τον θετικό χαρακτήρα ενδείξεων όπως οι προβλέψεις αυξημένης αγροτικής συγκομιδής, ο χαμηλός πληθωρισμός και τα φθίνοντα επιτόκια δανεισμού (ιδίως στην περίπτωση των ενυπόθηκων στεγαστικών). Ο Υπουργός Οικονομικής Ανάπτυξης προσέθεσε ότι οι εξαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων κινούνται ανοδικά (+7,5% σε σχέση με το 2016), όπως και οι πραγματικές αμοιβές (+3,4%, με προοπτική περαιτέρω επιτάχυνσης στο 4% το 2018), οι τελευταίες ως αποτέλεσμα της αναβάθμισης της παραγωγικότητας της εργασίας. Από πλευράς του, ο Υπουργός Βιομηχανίας & Εμπορίου τόνισε τις καλές επιδόσεις και προοπτικές των κλάδων αυτοκινητοβιομηχανίας, σιδηροδρομικού υλικού, αγροτικού μηχανολογικού εξοπλισμού και φαρμακευτικών, συμπληρώνοντας ότι μόνον ο κλάδος μεταλλευμάτων δεν έχει ανακάμψει, αναμένεται, όμως, να βοηθηθεί από την ανάκαμψη του κατασκευαστικού κλάδου. [TASS]

VEB

Ο Υπουργός Οικονομικών Anton Siluanov γνωστοποίησε (18/9) ότι η ρωσική δημόσια αναπτυξιακή τράπεζα VEB θα λάβει από το κράτος 300 δισ. Ρούβλια (€ 4,3 δισ.) κατά τα έτη 2018, 2019 και 2020 (δηλ. 100 δισ. ετησίως). Το 2016 και το 2017 η τράπεζα έλαβε από 150 δισ. Ρούβλια. Στην VEB έχουν επιβληθεί κυρώσεις από τη Δύση, στο πλαίσιο της αντιπαράθεσης σχετικά με τον ρόλο της Μόσχας στη σύγκρουση της Ουκρανίας. Εκτός αυτού, η τράπεζα βρίσκεται αντιμέτωπη με υψηλό χρέος συνεπεία της χρηματοδότησης έργων που δεν επελέγησαν με κριτήριο την οικονομική τους βιωσιμότητα, όπως η προετοιμασία των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Σότσι. Ερωτηθείς σχετικά με τον λόγο της μείωσης της κρατικής χρηματοδότησης της VEB, ο Υπουργός Οικονομικών παρατήρησε ότι η τράπεζα είναι ικανή να καλύπτει τις υποχρεώσεις τις με μικρότερη στήριξη από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό. [TASS, RIA]

VTB Bank (BTB)

Η ρωσική τράπεζα VTB Bank αναγνωρίστηκε στα "Euromoney - Asiamoney New Silk Road Finance Awards 2017" ως η καλύτερη περιφερειακή τράπεζα για χρηματοοικονομική συνεργασία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας One Belt and One Road (OBOR) στην Κεντρική & Ανατολική Ευρώπη. Βασικός μέτοχος της VTB, 2^{ης} μεγαλύτερης της χώρας, είναι το ρωσικό Δημόσιο, μέσω του Ομοσπονδιακού Οργανισμού Διαχείρισης Κρατικής Περιουσίας. Στον τελευταίο ανήκει το 60,9% των μετοχών της VTB. Μετοχές κατέχουν, επίσης, θεσμικοί και ιδιώτες επενδυτές από την Κίνα, τη Νορβηγία και το Αζερμπαϊτζάν. [RIA]

Nordea

Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Vedomosti (18/9), ο σουηδικός όμιλος Nordea εξετάζει το ενδεχόμενο της απόσυρσης από τη ρωσική αγορά και διαπραγματεύεται την πώληση της Nordea Bank (43^η τράπεζα της χώρας, με ενεργητικό 204,2 δισ. Ρουβλίων).
Ως πιθανοί αγοραστές έχουν αναφερθεί στο παρελθόν οι Loko-bank και Sovcombank.

Η Nordea διατηρεί παρουσία στη Ρωσία από το 2006, όταν απέκτησε την Orgresbank, και ήταν από τις λίγες τράπεζες που δεν εξέφρασαν πρόθεση αποχώρησης μετά από την εκδήλωση της κρίσης. Τον Ιανουάριο τ.έ. η Nordea μεταβίβασε το δανειακό της χαρτοφυλάκιο (λιανικής) στην Sovcombank αντί 16 δισ. Ρουβλίων, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας συρρίκνωσης που ξεκίνησε το 2015 αλλά δεν έχει

οδηγήσει μέχρι σήμερα στην πώληση των υπολοίπων δραστηριοτήτων της. Οι παραπάνω πληροφορίες έχουν αναπαραχθεί αρκετές φορές από έγκυρα ΜΜΕ, αλλά οι ίδιες οι (φερόμενες ως) ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν τις έχουν επιβεβαιώσει δημοσίως.

Αμπελοκαλλιέργεια και Οινοποίηση

Σύμφωνα με δημοσίευμα του ενημερωτικού ιστοτόπου Life.ru (15/9), ο συζητούμενος σχεδιασμός του ρωσικού Υπουργείου Γεωργίας για τους συγγενείς κλάδους της αμπελοκαλλιέργειας και της οινοποίησης προβλέπει διπλασιασμό της συγκομιδής σταφυλιών μέχρι το 2025, πλήρη κάλυψη της εσωτερικής ζήτησης από την εγχώρια παραγωγή και (κατά συνέπεια) υποκατάσταση των σχετικών εισαγωγών σε ποσοστό 100%.

Η εγχώρια παραγωγή σταφυλιών βαίνει

μειούμενη τα τελευταία 30 έτη. Το 2016 υπήρχαν 87.600 εκτάρια αμπελώνων, από 212.200 εκτάρια το 1990 (-60%). Παράλληλα με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις, η συγκομιδή μειώθηκε κατά 40%, διαμορφούμενη στους 665.000 τόνους το 2017.

Ο σχεδιασμός του Υπουργείου Γεωργίας προβλέπει αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στα 169.300 εκτάρια και της ακαθάριστης συγκομιδής σταφυλιών στους 1,3 εκ. τόνους έως το 2025. Με αυτές τις επιδόσεις, θα καλυφθεί εσωτερική ζήτηση της τάξης των 559.700 τόνων όσον αφορά τα επιτραπέζια σταφύλια και έτσι θα υποκατασταθούν οι εισαγωγές σε ποσοστό 100%. Στο ίδιο έγγραφο υπογραμμίζεται ότι το Δημόσιο θα έχει σημαντικά οφέλη από την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος. Τα συνολικά κρατικά έσοδα (φόροι, τέλη κλπ.) της περιόδου 2017-2025 θα είναι της τάξης των 319,2 δισ. Ρουβλίων (€ 4,6 δισ.). Οι παραγωγοί προτείνεται να λάβουν γενναιόδωρες ενισχύσεις για τον εκσυγχρονισμό των καλλιεργειών τους. Όσον αφορά τη σταδιακή υποκατάσταση των εισαγωγών οινοπνευματωδών από την εγχώρια παραγωγή, σημειώνεται ότι το 2016 ο όγκος της παραγωγής κρασιού (επιτραπέζιος οίνος, ποτά με βάση το κρασί, σαμπάνιες και μπράντι) αυξήθηκε κατά 3,1% ανερχόμενη στα 902 εκ. λίτρα ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 3,2% ανερχόμενες στα 194 εκ. λίτρα. Οι εισαγωγές σταφυλιών μειώθηκαν κατά 15% στο διάστημα 2012-2016.

Ο προτεινόμενος σχεδιασμός του Υπουργείου Γεωργίας βρίσκεται στο στάδιο της τελικής διαβούλευσης μεταξύ των συναρμόδιων ομοσπονδιακών υπουργείων.

Διάσωση B&N Bank από Κεντρική Τράπεζα

Η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας (ΚΤΡ) ενέκρινε (20/9) τη διάσωση της 12^{ης} (κατ' άλλους 11^{ης}) σε μέγεθος ρωσικής τραπεζής, B&N Bank. Είχε προηγηθεί η υποβολή σχετικού αιτήματος της τελευταίας, τρεις εβδομάδες μετά από τη διάσωση της 4^{ης} μεγαλύτερης τράπεζας Otkritie. Θα χρησιμοποιηθούν πόροι του Ταμείου Εξυγίανσης του Τραπεζικού Τομέα. Η B&N

Bank (γνωστή και ως Binbank), που δεν θεωρείται χρηματοπιστωτικό ίδρυμα συστημικής σημασίας, ιδρύθηκε το 1993 και βασικοί μέτοχοί της (96,45%) είναι οι Mikail Shishkhanov και Mikhail Gutseriev. Το ενεργητικό της B&N Bank είναι της τάξης των 1,2 τρισ. Ρουβλίων. Όπως και άλλες ρωσικές τράπεζες, η B&N Bank αντιμετωπίζει προβλήματα που ξεκίνησαν πριν από περίπου έξι χρόνια και επιδεινώθηκαν μετά από την επιβολή κυρώσεων από τη Δύση στη Ρωσία το 2014. [RIA, Reuters]

Tempbank

Στις 2/10 η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας προχώρησε στην ανάκληση της άδειας λειτουργίας της τράπεζας Tempbank (174η της χώρας). Προηγουμένως είχε δοθεί στην τράπεζα πολύμηνη προθεσμία συμμόρφωσης με σειρά απαιτήσεων (π.χ. κεφαλαιακή επάρκεια) και τακτοποίησης των υποχρεώσεων της προς πιστωτές. Καθώς η Tempbank απέτυχε να συμμορφωθεί με τους όρους που είχε θέσει η κεντρική τράπεζα, η τελευταία διαπίστωσε ότι «το επιχειρηματικό μοντέλο της ήταν προσανατολισμένο στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ιδιοκτητών της» και χαρακτηριζόταν από «ανεπαρκή εκτίμηση κινδύνου», αποφασίζοντας στη συνέχεια την ανάκληση της άδειας λειτουργίας. Η Tempbank συμμετέχει στο σύστημα ασφάλισης καταθέσεων. [RIA]

Τραπεζικό σύστημα

Ο υποδιοικητής της Κεντρικής Τραπεζής της Ρωσίας (ΚΤΡ), Vasily Pozdyshev, δήλωσε (26/9) ότι σχεδιάζονται αυστηρότεροι κανονισμοί αναφορικά με το ύψος των δανείων που θα επιτρέπεται να χορηγούν οι τράπεζες στους μετόχους τους, υπό το φως των προσφάτων περιστατικών διάσωσης των ιδιωτικών τραπεζών Otkritie και B&N bank από την ΚΤΡ και της συνεχιζόμενης παροχής βοήθειας στην κρατική αναπτυξιακή τράπεζα VEB. Ο Υφυπουργός Οικονομικών, Vladimir Kolychev, εξέφρασε (26/9) την άποψη ότι οι τελευταίες παρεμβάσεις δεν θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό ή τον πληθωρισμό και ότι σε βάθος χρόνου θα συμβάλλουν στην εξυγίανση του τραπεζικού

συστήματος. Ο ίδιος αξιωματούχος απέδωσε τα προβλήματα των ρωσικών ιδιωτικών τραπεζών στην ταχεία και επιθετική επέκταση του παρελθόντος, προσθέτοντας ότι η VEB είναι μια διαφορετική περίπτωση, αφού ως κρατικός επενδυτής είναι εκτεθειμένη σε εγχειρήματα πολιτικής σημασίας (π.χ. χειμερινοί ολυμπιακοί αγώνες Σότσι 2014).

Στις 29/9 η επικεφαλής της ΚΤΡ, Elvira Nabiullina, δήλωσε ότι η αξία των «κακών» δανείων του εγχώριου τραπεζικού τομέα ανέρχεται στα 5,3 τρισ. Ρούβλια (€ 78 δισ.), που αντιστοιχούν στο 10% του συνόλου των δανείων του κλάδου. Η κα Nabiullina προσέθεσε ότι το 70% των «κακών» δανείων καλύπτεται από πρόνοιες που η ΚΤΡ θεωρεί «επαρκείς» και εξέφρασε την άποψη ότι, μολονότι υφίστανται προβλήματα στον τραπεζικό τομέα, τα εν λόγω δάνεια δεν συνιστούν συστημική απειλή.

Αυτοκινητοβιομηχανία

Ο Υπουργός Βιομηχανίας & Εμπορίου, Denis Manturov, δήλωσε (23/9) ότι ο ρωσικός κλάδος αυτοκινητοβιομηχανίας αναμένεται να μεγεθυνθεί κατά 10% μέχρι το τέλος του 2017, σε σχέση με το 2016. Η αξία των εξαγωγών εξαρτημάτων αυτοκινήτων ανέρχεται στα € 850 εκ. και η κυβέρνηση προτίθεται να διαθέσει € 440 εκ. για τη υποστήριξη του εν λόγω κλάδου το 2018. Επίσης, ο υπουργός γνωστοποίησε ότι ξεετάζεται το ενδεχόμενο της χορήγησης δανείων με ευνοϊκούς όρους σε ξένους αγοραστές ρωσικών οχημάτων.

Σε δικές του δηλώσεις, ο Alexander Moynov, επικεφαλής της Kia Motors στη Ρωσία, εξέφρασε την άποψη ότι η εγχώρια αγορά αυτοκινήτων είναι πιθανό να μεγεθυνθεί κατά 12% φέτος, μετά από μια διετή περίοδο κάμψης που κατέληξε στη μείωση των πωλήσεων κατά 50% σε σχέση με τις πωλήσεις του 2012 (σχεδόν 3 εκ.). Η Ένωση Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων (ΑΕΒ) προβλέπει περίπου 1,57 εκ. πωλήσεις το 2017 και άλλοι αναλυτές αναμένουν περαιτέρω άνοδο στα 1,8 εκ. το 2018, χάρις στη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και των εισοδημάτων αλλά και χάρις στη μείωση των επιτοκίων δανεισμού. [TASS, Reuters]

Sberbank

Ο Herman Gref, Δ/νων Σύμβουλος της μεγαλύτερης ρωσικής (κρατικής) τράπεζας, Sberbank, δήλωσε (22/9) ότι η τράπεζα σχεδιάζει να αποχωρήσει από συγκεκριμένες ευρωπαϊκές χώρες λόγω των επιπτώσεων των κυρώσεων που της έχουν επιβληθεί. Ο κ. Gref παρατήρησε ότι μολονότι η Sberbank είναι μια μικρή τράπεζα στην Ευρώπη, ανήκει στα συστημικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται και ελέγχονται άμεσα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, γεγονός που δημιουργεί πρόσθετες υποχρεώσεις συμμόρφωσης σε ένα ήδη απαιτητικό περιβάλλον.

Η Sberbank διατηρεί σήμερα παρουσία σε Αυστρία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Κροατία, Τσεχία, Γερμανία, Ουγγαρία, Σερβία, Σλοβενία, Ουκρανία και Τουρκία.

Δυσχέρειες VIM-Avia

Η δέκατη μεγαλύτερη ρωσική αεροπορική εταιρεία, VIM-Avia (www.vim-avia.com), παραδέχθηκε στις 25/9 ότι δεν δύναται να συνεχίσει να λειτουργεί και σταμάτησε να εκτελεί δρομολόγια (πτήσεις charter). Η επιχείρηση, που διαθέτει στόλο 28 αεροσκαφών (Airbus και Boeing), ιδρύθηκε το 2000 από τον Viktor Ivanovich Merkulov. Το 2004 απορρόφησε τις εταιρείες Chitaavia και Aerobratsk και το 2005 την Russian Sky Airlines.

Προβλήματα στην εκτέλεση δρομολογίων – καθυστερήσεις και ματαιώσεις – της VIM-Avia παρατηρήθηκαν για πρώτη φορά τον Μάιο και το καλοκαίρι τ.έ.. Το τελευταίο διάστημα έλαβαν τέτοια έκταση που ζητήθηκε η συνδρομή του Υπουργείου Μεταφορών και του Ομοσπονδιακού Οργανισμού Αεροπορικών Μεταφορών (Rosaviatsiya). Το πρόγραμμα δρομολογίων της VIM-Avia περιλαμβάνει δεκάδες πτήσεις εβδομαδιαίως προς/από περίπου πενήντα προορισμούς και έως το τέλος του τρέχοντος έτους επρόκειτο να εξυπηρετηθούν σχεδόν 200.000 επιβάτες. Σε ανοικτή επιστολή της προς τις αρμόδιες αρχές, η ρωσική Ένωση Tour Operators (www.atorus.ru) επεσήμανε τους κινδύνους που εγκυμονεί η κατάρρευση της προαναφερθείσας εταιρείας για το επιβατικό κοινό και το κύρος και τη σταθερότητα του κλάδου, ζητώντας, παράλληλα, την παρέμβαση της κυβέρνησης.

Δημοσιεύματα του εδώ Τύπου κάνουν λόγο για χρέη της τάξης των 660 εκ. Ρουβλίων (€ 9,6 εκ.) της VIM-Avia προς ρωσικούς αερολιμένες – 573,5 εκ. Ρούβλια (€ 8,4 εκ.) μόνο προς το αεροδρόμιο Domodedovo της Μόσχας. Αναφέρονται, επίσης, σε σημαντικές οφειλές σε επιχειρήσεις καυσίμων. Ο επικεφαλής του Rosaviatsiya, Alexander Neradko, έκανε λόγο για συνολικά χρέη ύψους 7 δισ. Ρουβλίων (€ 102 εκ.), συμπεριλαμβανομένων χρεών προς έξι τράπεζες, με πρώτη την Zenit. Αεροσκάφη της VIM-Avia κατασχέθηκαν ήδη σε τουρκικά και βελγικά αεροδρόμια, λόγω οφειλών της εταιρείας προς τους αερολιμένες Αττάλειας, Νταλαμάν και Λιέγης. Ο Αναπληρωτής Πρωθυπουργός, Arkady Dvorkovich, έδωσε οδηγίες (28/9) στον ρωσικό κρατικό αερομεταφορέα Aeroflot να χρησιμοποιήσει κεφάλαιά του για την υπό προϋποθέσεις χρηματοδότηση της VIM Airlines.

Κατά τον Ομοσπονδιακό Οργανισμό Τουρισμού, σχεδόν 39.000 επιβάτες, πελάτες της VIM-Avia, παραμένουν στο εξωτερικό, κυρίως στην Τουρκία,

χωρίς δυνατότητα επιστροφής στη Ρωσία με πτήσεις της εταιρείας, από την οποία είχαν αγοράσει σχετικά εισιτήρια. Προς το παρόν, έχει δρομολογηθεί η επιστροφή 1.550 Ρώσων και 2.200 Κινέζων επιβατών στις χώρες τους με πτήσεις τσάρτερ άλλων αεροπορικών εταιρειών (Ural Airlines, iFly, Red Wings, NordStar, Ikar, Severny Veter, Yakutia). Λεπτομέρειες του ευρύτερου σχεδίου επιστροφής των υπόλοιπων επιβατών που παραμένουν στο εξωτερικό θα γνωστοποιηθούν τις επόμενες ημέρες από τον Ομοσπονδιακό Οργανισμό Αεροπορικών Μεταφορών, που ανακοίνωσε ότι οι ρωσικές αεροπορικές εταιρείες που θα αναλάβουν τον επαναπατρισμό των εγκαταλειφθέντων επιβατών της VIM-Avia θα λάβουν περίπου 200 εκ. Ρούβλια (€ 2,9 εκ.) από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Σημειώνεται ότι ο Rosaviatsiya επιβεβαίωσε (26/9) ότι η ελληνικών συμφερόντων αεροπορική εταιρεία Ellinair (Όμιλος Μουζενίδη) δήλωσε έτοιμη να αναλάβει, με δικά της έξοδα και μέσα, την επιστροφή επιβατών της VIM-Avia που παραμένουν στο εξωτερικό. Την ίδια ημέρα, ο Υπουργός Μεταφορών, Maxim Sokolov, δήλωσε ότι το υπουργείο του προτίθεται να «συναντήσει στο μέσο της διαδρομής» τις ελληνικές εταιρείες που προσφέρθηκαν να διευκολύνουν την επιστροφή τουριστών που ταξίδεψαν στην Ελλάδα με αεροσκάφη της VIM-Avia.

Facebook

Η Ρωσία εξετάζει το ενδεχόμενο απαγόρευσης του Facebook το 2018, εφόσον αυτό δεν συμμορφωθεί με τις προβλέψεις της εθνικής νομοθεσίας (2015) περί υποχρεωτικής αποθήκευσης προσωπικών δεδομένων Ρώσων πολιτών σε τοπικούς servers. Υπενθυμίζεται ότι το 2016 απαγορεύτηκε, βάσει της ίδιας νομοθεσίας, η πλατφόρμα LinkedIn. Η αρμόδια υπηρεσία εποπτείας, Roskomnadzor, έχει καταστήσει σαφές ότι δεν θα υπάρξουν εξαιρέσεις όσον αφορά την προαναφερθείσα υποχρέωση συμμόρφωσης. Το Twitter έχει συμφωνήσει να μεταφέρει τα επίμαχα δεδομένα σε ρωσικούς servers μέχρι τα μέσα του 2018. [Interfax, TASS]

Εκατομμυριούχοι

Σύμφωνα με στοιχεία του “World Wealth Report 2017” της Capgemini (www.capgemini.com), στη Ρωσία παρατηρείται ο ταχύτερα αυξανόμενος αριθμός εκατομμυριούχων (αξία περιουσίας υπολογιζόμενη σε δολάρια ΗΠΑ). Ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 19,7% το 2016, φτάνοντας τα 182.000 άτομα. Η Ρωσία καταλαμβάνει τη 15η θέση της σχετικής διεθνούς κατάταξης. Στις πρώτες θέσεις συναντά κανείς τις ΗΠΑ (4,8 εκ.), την Ιαπωνία (2,9 εκ.), τη Γερμανία (1,2 εκ.) και την Κίνα (1,1 εκ.), στις οποίες συγκεντρώνεται το 61% των εκατομμυριούχων του πλανήτη.

Ενέργεια-Περιβάλλον

Παραγωγή φυσικού αερίου και πετρελαίου

Το ρωσικό Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης γνωστοποίησε ότι η παραγωγή φυσικού αερίου αναμένεται να αυξηθεί στα 673,4 bcm το 2017 και να διαμορφωθεί στα 663 bcm το 2018, στα 672 bcm το 2019 και στα 685 bcm το 2020, έναντι 640,7 bcm το 2016. Η παραγωγή πετρελαίου θα είναι της τάξης των 548 εκ. τόνων το 2017 και των 553 εκ. τόνων κατά τα έτη 2018 και 2019. [TASS]

Gazprom: εξαγωγή φ.α. στην Κροατία, πιθανή επένδυση σε Κιργιζία, κατασκευή Turkish Stream

Σύμφωνα με ανακοίνωσή της (15/9), η ρωσική Gazprom προχώρησε στη σύναψη συμφωνίας προμήθειας φυσικού αερίου με την κροατική Prvo Plinarsko Društvo (PPD). Βάσει της συμφωνίας, που θα έχει δεκαετή διάρκεια (2017-2027), η

Gazprom θα προμηθεύει στην PPD 1 δισ. κυβικά μέτρα (bcm) αερίου ετησίως. Πέραν αυτού, ο Πρόεδρος της Ρωσίας, Β. Πούτιν,

δήλωσε (16/9) ότι η Gazprom σχεδιάζει να επενδύσει περίπου 100 δισ. Ρούβλια (€ 1,45 δισ.) στην Κιργιζία, με στόχο την παροχή φυσικού αερίου στο 60% των πελατών στη χώρα. Τέλος, το ΔΣ της Gazprom ενέκρινε (25/9) τη σύσταση κοινοπραξίας με την τουρκική Botas για την κατασκευή του επίγειου τμήματος του αγωγού φ.α. Turkish Stream (περίπου 180 χλμ. εντός τουρκικής επικράτειας). [TASS, Reuters]

Παροχή ρ/ φ.α. στην Ευρώπη μετά το 2020

Ο Εκπρόσωπος Τύπου του Κρεμλίνου, Dmitry Peskov, δήλωσε (15/9) ότι η διαδρομή που θα ακολουθούν οι ρωσικές προμήθειες φυσικού αερίου με προορισμό την Ευρώπη μετά το 2020 θα είναι οι πλέον επωφελείς για τη Μόσχα και τους πελάτες της. Όταν ρωτήθηκε για την προοπτική της διατήρησης της οδευσης μέσω Ουκρανίας, ο κ. Peskov απάντησε ότι προέχει η αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας, της προβλεψιμότητας, της σταθερότητας και της ασφάλειας της συγκεκριμένης επιλογής. Νωρίτερα, ο αρμόδιος Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Maros Sefcovic, είχε χαρακτηρίσει ως κορυφαία προτεραιότητα την διατήρηση της οδευσης μέσω Ουκρανίας και πέραν του 2020. Σημειώνεται ότι ο Δ/νων Σύμβουλος της Gazprom, Alexei Miller, έχει εκφράσει την άποψη ότι ο μέγιστος όγκος φ.α. που θα μεταφέρεται στην Ευρώπη μέσω Ουκρανίας μετά το 2019 (έτος λήξης της τρέχουσας συμφωνίας διέλευσης) δε μπορεί να υπερβαίνει τα 15 bcm. Η δυναμικότητα του ουκρανικού συστήματος μεταφοράς φ.α. είναι της τάξης των 120 bcm / έτος αλλά μετά από την κατασκευή νέων

εναλλακτικών αγωγών τα τελευταία χρόνια δεν ξεπερνά τα 80 bcm.

Αναφερόμενος στο ενδεχόμενο να δοθεί εντολή από το Συμβούλιο της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διεξάγει συνομιλίες με τη Ρωσία σχετικά με τον αγωγό Nord Stream 2, ο Ρώσος Υπουργός Ενέργειας, Alexander Novak, έκανε λόγο για ανεπιθύμητη εξέλιξη (27/9). Ο Ρώσος αξιωματούχος τόνισε ότι το εγχείρημα υλοποιείται από ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και την Gazprom, είναι συμβατό με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, θεωρείται οικονομικά βιώσιμο και θα εξασφαλίσει τη συντομότερη πρόσβαση (των Ευρωπαίων καταναλωτών) σε φθηνότερο φυσικό αέριο. Στο ίδιο πνεύμα διερωτήθηκε γιατί τρίτες χώρες (βλ. ΗΠΑ) απαγορεύουν ξαφνικά κάτι επωφελές για την Ευρώπη, θέτοντας εμπόδια στον ανταγωνισμό. Υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή ζήτησε στις 9/6 την εντολή του Συμβουλίου προκειμένου να διεξάγει συνομιλίες με τη Ρωσία σχετικά με την κατασκευή του Nord Stream 2 αλλά η λήψη σχετικής απόφασης εκκρεμεί. [TASS]

Rosneft

Η ρωσική επιχείρηση πετρελαίου Rosneft γνωστοποίησε (18/9) ότι βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με την Περιφερειακή Κυβέρνηση του ιρακινού Κουρδιστάν (KRG) για τη συμμετοχή της ρωσικής εταιρείας στη χρηματοδότηση της κατασκευής αγωγού φυσικού αερίου στην περιοχή, στην οποία δραστηριοποιείται ήδη στον τομέα του πετρελαίου. Η Rosneft αγοράζει πετρέλαιο από

το ιρακινό Κουρδιστάν από τις αρχές του 2017 και χορηγεί στην περιοχή δάνεια αξίας εκατομμυρίων δολαρίων, δεχόμενη ως εγγυήσεις μελλοντικές πωλήσεις πετρελαίου. Σύμφωνα με ανεπίσημες πληροφορίες, η αξία της νέας επένδυσης στον αγωγό φ.α. (ετήσιας δυναμικότητας εξαγωγών της τάξης των 30 bcm) θα υπερβαίνει το 1 δισ. δολάρια. Ο αγωγός θα είναι έτοιμος για εσωτερική (κουρδική) χρήση το 2019 και για εξαγωγές αερίου στην Τουρκία και την Ευρώπη το 2020. Αρκετές συμφωνίες για την εντατικοποίηση και διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ Rosneft και KRG υπεγράφησαν στο Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ της Αγίας Πετρούπολης τον Ιούνιο τ.έ..

Στις 29/9, ο πρώην Καγκελάριος της Γερμανίας (1998-2005), Gerhard Schroeder, εξελέγη πρόεδρος της Rosneft. Σε σχετικές δηλώσεις του, ο κ. Schroeder εξέφρασε την άποψη ότι η κυβέρνηση της χώρας του εξακολουθεί να υποστηρίζει το εγχείρημα του αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου Nord Stream 2 και ότι η νέα κυβέρνηση (που αναμένεται να σχηματιστεί το επόμενο διάστημα) θα δείξει το ενδιαφέρον της για την υλοποίηση του έργου. Επιπλέον, ο νέος

πρόεδρος της Rosneft τάχθηκε υπέρ της χαλάρωσης των κυρώσεων που έχουν επιβληθεί στη Ρωσία, εκτιμώντας ότι έχει επιτευχθεί πρόοδος στην περιοχή του Ντομπάς. [TASS, Reuters]

Δραστηριότητα Rosatom στο εξωτερικό

Στις 19/9 έγινε γνωστό ότι η κρατική εταιρεία πυρηνικής ενέργειας Rosatom κατέληξε σε συμφωνία με την Ινδία για την από κοινού κατασκευή σταθμού παραγωγής πυρηνικής ενέργειας (ρωσικού σχεδιασμού) στο

Μπαγκλαντές, με προοπτική χρησιμοποίησης του ίδιου σχήματος συνεργασίας και σε άλλες τρίτες χώρες. Η υλοποίηση του έργου

αναμένεται να ξεκινήσει το φθινόπωρο τ.έ.. Επίσης, γνωστοποιήθηκε η έναρξη των γενικών κατασκευαστικών εργασιών για την ανέγερση του εργοστασίου παραγωγής πυρηνικής ενέργειας του Akkuyu στην Τουρκία. Προϋπόθεση για τη μετάβαση στο επόμενο στάδιο της υλοποίησης του έργου είναι η χορήγηση άδειας από τις τουρκικές αρχές (αναμένεται έως το τέλος τ.έ.). Τέλος, η Rosatom ανακοίνωσε την υπογραφή διακυβερνητικού συμφώνου συνεργασίας Ρωσίας-Παραγουάης στον τομέα της ειρηνικής χρήσης της πυρηνικής ενέργειας. Το σύμφωνο υπεγράφη στη διάρκεια της 61^{ης} συνόδου της Γενικής Διάσκεψης της IAEA (www.iaea.org) στη Βιέννη (18-22/9).

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ
Απρίλιος - Μάιος 2018

	<p>WorldBuild Moscow / MosBuild 03.04.2018 - 06.04.2018 Building / finishing materials www.worldbuild-moscow.ru</p>		<p>Neftegaz 2018 16.04.2018 - 19.04.2018 Equipment and technologies for the oil and gas industries www.neftgaz-expo.ru</p>
	<p>Elektro 2018 16.04.2018 - 19.04.2018 Electrical equipment for electrical engineering. Automation. Lighting engineering. www.elektro-expo.ru</p>		<p>TransRussia/TransLogistica 17.04.2018 - 19.04.2018 International transport and logistics services and technologies www.transrussia.ru</p>
	<p>Interfood St. Petersburg 17.04.2018 - 19.04.2018 Food products and drinks http://interfood-expo.ru</p>		<p>ExpoElectronica 17.04.2018 - 19.04.2018 Electronic components, modules and systems http://expoelectronica.ru</p>
	<p>MiningWorld Russia 17.04.2018 - 19.04.2018 Machines and equipment for mining, processing and transportation of minerals http://miningworld-russia.ru</p>		<p>Navitech 2018 24.04.2018 - 27.04.2018 Navigation systems, technologies and services www.navitech-expo.ru</p>
	<p>Tires & rubber 2018 24.04.2018 - 27.04.2018 Rubber goods, tires, their production, raw materials and equipment www.expocentr.ru</p>		<p>Analitika Expo 24.04.2018 - 26.04.2018 Laboratory equipment and chemical reagents www.analitikaexpo.com</p>
	<p>Sviaz 2018 24.04.2018 - 27.04.2018 Telecommunications, control systems, IT and communication services http://sviaz-expo.ru</p>		<p>STL. Systems for transport & logistics 2018 24.04.2018 - 27.04.2018 Transportation technologies, logistics solutions, services and storage systems www.stl-expo.ru</p>
	<p>Metalloobrabotka 2018 14.05.2018 - 18.05.2018 Equipment, instruments and tools for the metalworking industry www.metobr-expo.ru</p>		<p>Beer 2018 22.05.2018 - 24.05.2018 www.soud.ru</p>
	<p>Mir Stekla 2018 28.05.2018 - 31.05.2018 Glass products, manufacturing, processing and finishing technology www.mirstekla-expo.ru</p>		